

Sisäministeriö, pelastusosasto

VN/10846/2023

Sisäministeriön poliisiosaston lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi yhteistoiminnasta väestönsuojeluun varautumisessa

Sisäministeriön pelastusosasto on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi yhteistoiminnasta väestönsuojeluun varautumisessa. Asetus annettaisiin pelastuslain (379/2011) 65 §:n 6 momentin nojalla. Mainitun momentin mukaan viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten yhteistyöstä ja suunnitelmista väestön suojeluun varautumisessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Muistion yleisperusteluissa viitataan säädösperustaksi myös valmiuslain (1552/2011) 12 §:n varautumisvelvollisuuden lisäksi useisiin valmiuslain 17 luvun väestönsuojeluun ja evakuointiin liittyviin toimivaltuuksiin kuten tavaroiden luovutusvelvollisuuteen, liikkumis- ja oleskelurajoitukseen väestön suojaamiseksi, alueiden ja tilojen luovutusvelvollisuuteen ja velvollisuuteen rakentaa tai järjestää väestön suojaamiseksi tilapäisiä väestön suojia.

Asetusluonnoksen soveltamisalan mukaan asetusta sovellettaisiin hyvinvointialueen vastuulla oleviin väestönsuojelutehtäviin varautumisen ja suunnitteluun yhteensovittamiseen.

Asetusluonnoksen 2 §:n mukaan hyvinvointialueen viranomaisen olisi asetettava *väestönsuojelun yhteistyöryhmä* yhteensovittamaan hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisten ja muiden hyvinvointialueella toimivien viranomaisten vastuulla oleviin väestönsuojelutehtäviin varautumista ja suunnitelmia. Säädösperusteluiden mukaan varautumisen valtakunnallisen toimialakohtaisen yhteensovittamisen lisäksi tehtävien mahdollisimman hyvä hoitaminen poikkeusoloissa edellyttää myös varautumisen ja suunnittelun alueellista toiminnallisia kokonaisuuksia koskevaa yhteensovittamista.

Asetusluonnoksen 2 §:n 2 momentissa säädetään yhteistyöryhmän edustuksesta. Yhteistyöryhmässä tulisi asetusehdotuksen mukaan olla edustus ainakin pelastustoimesta, Puolustusvoimista, sosiaali- ja terveystoimesta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, aluehallintovirastosta, poliisista, sekä alueen kunnista. Vaikka poliisitoiminta ei kuulu Geneven sopimusten I lisäpöytäkirjassa määriteltyihin väestönsuojelun tehtäviin, säädösperusteluiden mukaan poliisilla on keskeinen toiminnallinen merkitys tehtäviensä kautta pelastustoimen viranomaisten yhteistyötahona myös siviiliväestön suojaamiseen varautumisessa sekä esimerkiksi väestön siirtämistä koskevassa toimeenpanossa muun muassa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen kautta.

Asetusehdotuksen 3 §:ssä säädettäisiin yhteistyöryhmässä käsiteltävistä asioista. Yhteistyöryhmässä käsiteltäisiin muun muassa hyvinvointialueen pelastusviranomaisen johdolla laaditun sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arvioinnin johtopäätösten huomioiminen edustettuina olevilla toimialoilla sekä alueiden ja muiden tilojen käyttöön ottamiseen varautuminen, tavaroiden hallintaan ottamiseen varautuminen sekä liikkumis- ja oleskelurajoitusten asettamiseen varautuminen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

Poliisiosasto lausuu asetusluonnoksesta seuraavaa:

Suomen turvallisuusympäristö on poikkeuksellisella tavalla muuttunut. Viime hallituskaudella alkanut varautumista koskeva kehittäminen jatkuu tällä hallituskaudella. Uudessa hallitusohjelmassa on useita varautumiseen liittyviä kirjauksia. Meneillään olevalla valmiuslain kokonaisuudistuksella rakennetaan tarvittavat toimivaltuudet kriisien johtamiseen ja varautumiseen siten, että yhteiskunnan toimintaedellytykset turvataan poikkeusoloissa. Oikeusministeriö on asettanut hankkeen valmistelemaan valmiuslain kokonaisuudistusta (OM015:00/2022). Hanketta tukemaan asetetun työryhmän tehtävänä on muun muassa selvittää, voidaanko valmiuslain velvoitteet normaalioloissa (varautuminen) ja sen käyttöönottoilanteissa (kriisijohtaminen) täsmentää toiminnalliseksi kokonaisuudeksi.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa esitetään suomalaisen yhteiskunnan varautumisen yleiset periaatteet. Varautuminen toteutetaan kokonaisturvallisuuden toimintaperiaatteella, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä. Hallitusohjelman mukaan yhteiskunnan kokonaisturvallisuusstrategia uudistetaan vastaamaan uuden turvallisuusympäristön vaatimuksia. Hallitusohjelman mukaan myös kokonais- ja kyberturvallisuuden johtamisrakenne uudistetaan hallituskauden aikana pääministerin johdolla.

Varautuminen ja siihen liittyvät yhteensovittamisen rakenteet tullaan tarkastelemaan edellä mainituissa hallitusohjelman mukaisissa hankkeissa. Sisäministeriön poliisiosasto kannattaa asetusehdotuksen mukaista alueellisen varautumisen ja yhteensovittamisen kehittämistä. Poliisiosasto näkee tärkeänä, että varautumisen yhteensovittamistyöhön alueella osallistuvat kaikki relevantit viranomaiset. Kuten edellä on todettu varautumista ja varautumisyhteistyötä on kehitetty viime aikoina ja kehittäminen jatkuu edelleen. Asetuksella säädettävä yhteistyöryhmä säädetään nimenomaan hyvinvointialueen väestönsuojelun varautumiseen ja suunnitteluun. Kapeasta sektorista johtuen poliisiosaston näkemyksen mukaan poliisiin tulisi itse arvioida edustautumisen tarpeellisuuden väestönsuojelun varautumisen yhteensovittamista koskevassa yhteistyöryhmässä. Tästä syystä poliisiosasto ei näe asianmukaisena, että asetusluonnoksen 2 §:n 2 momentissa säädetään poliisiin edustus pakollisena yhteistyöryhmän kokoonpanossa.

Muilta osin poliisiosastolla ei ole toimialaan liittyen lausuttavaa.

Poliisijohtaja

Stefan Gerkman

Lainsäädäntöneuvos

Tiina Ferm

Jakelu

SM PEO Pelastusosasto

VN/10846/2023-SM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: